

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی
دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

**آیین نامه بازنگری شده ارزشیابی و اعتباربخشی آموزش پزشکی
رشته های تخصصی، فوق تخصصی و دوره های تکمیلی تخصصی بالینی**

نسخه ۱۴۰۴

(بر اساس نسخه ۱۴۰۱)

با سپاس از همکاران تهیه کننده نسخه ۱۴۰۱

دکتر محسن عباسی، مشاور دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی
دکتر محمدرضا شگرف نخعی، مسوول حوزه ارزشیابی و اعتباربخشی

و

حسین ترکمن، زینب سلیمان نژاد، فیروزه پنبئی، لادن دزفولیان، مینا زارع عابدینی، معصومه صفاری و مریم

میلاذ

آیین نامه ارزشیابی و اعتباربخشی دوره های آموزش پزشکی و تخصصی

مقدمه:

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در راستای حق حاکمیت خود بر آموزش، سیاست گذاری، تعیین خط مشی و برنامه ریزی در آموزش عالی حوزه سلامت و نیز با هدف ارتقای کیفیت آموزش پزشکی در جهت توسعه برنامه های اصلاحی اقدام به ایجاد سیستم های اعتباربخشی پایدار مبتنی بر مقررات موضوعه نموده و در این راستا با استفاده از دو بازوی اجرایی شورای آموزش پزشکی و تخصصی و نیز شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی و ایجاد ساختارهای میان بخشی، فرآیند اعتباربخشی موسسات آموزش عالی و بخش های آموزشی را مورد نظارت قرار می دهد.

نهادهای و مراجع دست اندرکار سیستم اعتباربخشی مراکز آموزشی به شرح ذیل معرفی میگردند:

- ۱- شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور
- ۲- شورای آموزش پزشکی و تخصصی
- ۳- کمیسیون اعتباربخشی شورای آموزش پزشکی و تخصصی
- ۴- دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی (معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی)
- ۵- هیات بازدید
- ۶- کمیته خودارزیابی و کارگروه تخصصی اعتباربخشی مستقر در دانشگاه های علوم پزشکی

خلاصه شرح وظایف، اعضا، و نحوه عملکرد و مشارکت اجزای ساختار فوق به شرح ذیل ارائه می گردد:

ساختار

۱- شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور

۱-۱- خلاصه شرح وظایف:

این شورا به عنوان مرجع تصمیم گیری درباره تاسیس، تجهیز، توسعه، استمرار و یا انحلال هرگونه موسسات آموزش عالی حوزه سلامت فعالیت می نماید. در این راستا آرای نهایی درخصوص راه اندازی و یا لغو مجوز رشته های تخصصی، فوق تخصصی بالینی و دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) بر مبنای گزارشات واصله و اعلام رای اولیه دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی را صادر می نماید.

۲- شورای آموزش پزشکی و تخصصی

۱-۲- خلاصه شرح وظایف:

به استناد قانون تشکیل شورای آموزش پزشکی و تخصصی رشته های پزشکی مصوب سال ۱۳۵۲، تعیین ضوابط جهت تربیت متخصص و بررسی، اظهار نظر و تصویب صلاحیت ضوابط مربوط به موسسات پزشکی آموزشی و نحوه وابستگی آنها به دانشگاه ها براساس ضوابط مقرر از عهده وظایف شورای آموزش پزشکی و تخصصی قرار گرفته است. در همین راستا امور اجرایی اعتباربخشی و تعیین صلاحیت آموزشی موسسات پزشکی جهت اجرای دوره های آموزشی تخصصی بالینی (که از این پس در این متن برنامه دستیاری^۱ خوانده می شود)، بر مبنای آیین نامه مدون ارزشیابی و صدور مجوز آموزش دستیاری پزشکی و تخصصی مصوب پنجاه و دومین نشست شورای آموزش پزشکی و تخصصی، بر عهده دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی قرار گرفته است.

۳- کمیسیون اعتباربخشی شورای آموزش پزشکی و تخصصی

کمیسیون اعتباربخشی شورای آموزش پزشکی و تخصصی به منظور یکپارچه سازی نتایج ارزشیابی برنامه های دستیاری و ارتقای کیفیت تصمیم گیری در زمینه گسترش علمی رشته های تخصصی منطبق با شرایط و نیازهای جامعه و عرصه سلامت در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی با فواصل جلسات حداکثر دو ماه تشکیل می گردد. جلسات کمیسیون مذکور با حضور دو سوم اعضا دارای رسمیت بوده و رای گیری بصورت مخفی انجام می پذیرد. صدور آرای موافق، منوط به اخذ رای موافق به میزان نصف به اضافه یک نفر از اعضای حاضر در جلسه خواهد بود.

۱-۳- شرح وظایف:

۱. بررسی و تایید اولیه استانداردهای اعتباربخشی مرتبط با آموزش پزشکی تخصصی بالینی مشتمل بر استانداردهای آموزشی رشته های تخصصی، فوق تخصصی و دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) تهیه شده در کمیته های تخصصی ارزشیابی رشته های مربوط

^۱ برنامه دستیاری عبارت است از واحد آموزش تخصصی (unit of specialty education) که برای کل طول دوره و به طور مستقل به تربیت دستیار در یک رشته تخصصی می پردازد. یک دانشگاه علوم پزشکی می تواند دارای چند برنامه دستیاری باشد. برنامه دستیاری شامل مراکز آموزشی، نیروی انسانی و کلیه امکانات مورد نیاز برای اجرای یک برنامه آموزشی مدون به منظور تربیت دستیار در رشته تخصصی مورد نظر می باشد.

۲. بررسی پیش رای صادره در خصوص تایید اولیه صلاحیت آموزشی، توقف پذیرش دستیار و لغو صلاحیت آموزشی توسط کمیته های ارزشیابی برنامه های دستیاری رشته های مربوط
 ۳. تصویب شیوه نامه های مربوط به اجرای فرایند اعتباربخشی تدوین شده توسط معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی
 ۴. صدور آرای اولیه اعتباربخشی برنامه های دستیاری در خصوص تایید اولیه صلاحیت آموزشی، توقف پذیرش دستیار و لغو صلاحیت آموزشی جهت ارائه به دبیرخانه شورای گسترش
 ۵. رسیدگی به درخواست تجدید نظرخواهی دانشگاه های علوم پزشکی و موسسات آموزشی در خصوص احکام صادره
 ۶. بررسی گزارشات کمیته های ارزشیابی برنامه های دستیاری رشته های مختلف درخصوص وضعیت نیاز به نیروهای تخصصی/فوق تخصصی و تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) به منظور پاسخگویی به الزامات نظام ارائه خدمت
 ۷. طراحی پروژه های تحقیقاتی مورد نیاز در راستای ارتقای دانش ارزشیابی و اعتباربخشی
- ۲-۳- ترکیب اعضا:

۱. دبیر یا نماینده تام الاختیار شورای آموزش پزشکی و تخصصی (رییس کمیسیون)
 ۲. دبیر یا نماینده تام الاختیار شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور
 ۳. معاون ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی (دبیر کمیسیون)
 ۴. ۵ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه ها با سابقه فعالیت در زمینه اعتباربخشی آموزشی به پیشنهاد دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی و تایید معاون آموزشی وزارت بهداشت
 ۵. دبیر کمیسیون انجمن های علمی گروه پزشکی
- تبصره ۱: در زمان بحث و رای گیری در مورد هر رشته - محل، لازم است جهت پیشگیری از بروز تضاد منافع احتمالی، اعضای کمیسیون اعتباربخشی که در استخدام دانشگاه مورد بحث هستند، در جلسه حضور نداشته باشند.
- تبصره ۲: محل دبیرخانه کمیسیون اعتباربخشی در معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی تعیین می گردد.
- تبصره ۳: احکام اعضا به مدت ۳ سال توسط معاون آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی صادر می گردد. انتخاب مجدد اعضا تا ۲ دوره پیاپی بلامانع می باشد.

۴- کمیته های ارزشیابی برنامه های دستیاری

در هر یک از رشته های تخصصی کمیته ای به نام کمیته ارزشیابی برنامه های دستیاری تشکیل می گردد.

۴-۱- شرح وظایف:

۱. تهیه و بازنگری ادواری «استانداردهای آموزشی برنامه دستیاری» رشته مربوط و ارائه آن به کمیسیون
۲. تهیه و بازنگری ادواری ابزارهای لازم برای بررسی برنامه های دستیاری شامل «فرم اطلاعات برنامه» و «فرم گزارش بازدید»
۳. بررسی درخواست راه اندازی برنامه های دستیاری و ارائه پیشنهاد در مورد وضعیت صلاحیت آموزشی آنها به کمیسیون
۴. بررسی ادواری وضعیت صلاحیت آموزشی برنامه های دستیاری دارای تایید صلاحیت و ارائه پیشنهاد به کمیسیون
۵. پیشنهاد ظرفیت پذیرش دستیار بر اساس آیین نامه های مصوب شورای آموزش پزشکی و تخصصی کشور

۴-۲- ترکیب اعضا:

۱- نمایندگان منتخب هیأت ممتحنه دانشنامه تخصصی، انجمن علمی- تخصصی، گروه‌های آموزشی تربیت‌کننده دستیار، دستیاران تخصصی رشته مذکور و دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی در هر یک از رشته‌های تخصصی توسط نهادهای مذکور و بر اساس سهمیه تعیین‌شده در جدول زیر، تعیین و با حکم رییس شورا برای مدت چهار سال منصوب می‌شوند:

تعداد دانشگاه‌های علوم پزشکی تربیت‌کننده دستیار در رشته مورد نظر		نهاد معرفی‌کننده
کمتر از ۱۰	برابر و بیشتر از ۱۰	
۳	۵	هیأت ممتحنه دانشنامه تخصصی
۲	۴	گروه‌های آموزشی
۲	۲	انجمن علمی-تخصصی
۱	۲	دستیاران تخصصی رشته
۱	۲	دبیرخانه
۹	۱۵	تعداد کل

تبصره ۱: منظور از انجمن علمی - تخصصی، انجمن تخصصی دارای تایید صلاحیت از کمیسیون انجمن‌های علمی گروه پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

تبصره ۲: در صورتی که انجمن علمی- تخصصی رشته‌ای تشکیل نشده باشد، تا زمان تشکیل، سهمیه انجمن به سهمیه گروه‌های آموزشی افزوده می‌شود.

تبصره ۳: در صورتی که هیأت ممتحنه نتواند به تعداد مورد نیاز نماینده برای عضویت در کمیته معرفی نماید سهمیه باقیمانده به سهمیه انجمن علمی - تخصصی افزوده می‌شود.

تبصره ۴: در صورتی که در دوره فعالیت چهار ساله یک کمیته، تعداد دانشگاه‌های علوم پزشکی تربیت‌کننده دستیار در رشته مورد نظر به گونه‌ای تغییر کند که نیاز به تغییر تعداد اعضای کمیته باشد، این تغییر در دوره بعدی اعمال خواهد شد.

۲- لازم است نهادهایی که بیش از یک نماینده در کمیته دارند، در هر دوره جدید از کار کمیته، حداقل یک نماینده از دوره قبل را معرفی نمایند.

تبصره: انتخاب مجدد اعضای کمیته‌ها بلامانع است.

۳- شرایط عضویت نمایندگان نهادهای مختلف در کمیته هر یک از رشته‌های تخصصی:

- نماینده هیأت ممتحنه: عضو هیأت ممتحنه دانشنامه تخصصی آن رشته

- نماینده انجمن علمی- تخصصی: عضو پیوسته انجمن علمی- تخصصی

- نماینده گروه‌های آموزشی: عضو هیأت علمی یکی از گروه‌های آموزشی تربیت‌کننده دستیار

- نماینده دبیرخانه شورا: عضو هیأت علمی آن رشته که دارای تجارب عملی در زمینه آموزش دستیاران و حتی الامکان آشنا

با دانش آموزش پزشکی باشد.

۴- معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی موظف است حداقل سه ماه پیش از پایان هر دوره از فعالیت کمیته هر رشته تخصصی نسبت به دریافت فهرست نمایندگان هیأت ممتحنه دانشنامه تخصصی، انجمن علمی- تخصصی و گروه‌های آموزشی تربیت‌کننده دستیار آن رشته در کمیته ارزشیابی اقدام نماید.

۵- انتخاب نماینده انجمن علمی- تخصصی بر اساس اساسنامه انجمن مربوطه صورت می‌گیرد و در مورد هیأت ممتحنه و گروه‌های آموزشی، جلسه با حضور حداقل ۲/۳ اعضا رسمیت یافته و انتخاب نمایندگان با رأی‌گیری و بر اساس اکثریت نسبی آرای حاضران انجام می‌شود.

۶- هر یک از نهادهای هیأت ممتحنه دانشنامه تخصصی، انجمن علمی- تخصصی و گروه‌های آموزشی دو برابر تعداد افراد پیش‌بینی شده در آیین‌نامه را برای عضویت در کمیته به ترتیب اولویت تعیین می‌کنند. دبیر هیأت ممتحنه، رئیس انجمن و یکی از مدیران گروه‌های آموزشی (به غیر از دبیر هیأت ممتحنه و رئیس انجمن) به انتخاب مدیران گروه‌های آموزشی بعد از تبادل نظر و تطبیق اسامی با یکدیگر از نظر نبود افراد مشترک، فهرست نهایی را به دبیرخانه اعلام می‌نمایند.

تبصره ۱: در صورتی که دبیر هیأت ممتحنه و رئیس انجمن یک نفر باشند، انجمن باید فرد دیگری از اعضای هیأت مدیره را به‌عنوان نماینده خود برای شرکت در جلسه هماهنگی معرفی کند.

تبصره ۲: لازم است در فهرست نهایی، علاوه بر اعضای اصلی، از هر نهاد حداقل دو نفر به عنوان عضو علی‌البدل معرفی شوند.

۷- در صورتی که بر اساس موارد مندرج در این دستورالعمل (از جمله شرایط مندرج در بند ۳ قسمت اعضای کمیته ها)، هر یک از اعضای کمیته شرایط عضویت خود را از دست بدهد، فرد جایگزین بر اساس اولویت لیست اعضای علی‌البدل که توسط همان نهاد ارایه شده است توسط دبیرخانه معرفی خواهد شد.

تبصره: در صورتی که اعضای علی‌البدل به هر دلیل نتوانند به عضویت کمیته درآیند، نهاد ذیربط موظف است ظرف مدت حداکثر یک ماه نسبت به معرفی فرد (افراد) دیگری اقدام نماید. انتخاب این افراد تابع ضوابط بند ۵ می‌باشد.

۸- کمیته می‌تواند بنا به صلاحدید اعضا، افرادی را به عنوان میهمان برای شرکت در جلسات دعوت نماید. افراد مذکور دارای حق رأی نیستند.

۵- معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی:

معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی وظیفه انجام امور اجرایی و هماهنگی در زمینه ارزشیابی و اعتباربخشی برنامه های دستیاری در مقاطع تخصصی و فوق تخصصی پزشکی بالینی و نیز دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)، به نمایندگی از دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی بر عهده دارد.

۱-۵- شرح وظایف:

۱. پیشنهاد حداقل ۳ نفر از بین اعضای هیات ممتحنه/اعضای هیات علمی دانشگاه ها با رتبه علمی حداقل دانشجویی (در صورت

لزوم اعضای هیات علمی بازنشسته)/یا اعضای تدوین کننده برنامه آموزشی رشته مربوطه به عنوان هیات بازدید، به دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی جهت انجام ارزشیابی بیرونی

۲. دریافت درخواست اعتباربخشی برای برنامه های دستیاری جدید از شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی

۳. تدوین برنامه زمان بندی انجام اعتباربخشی راه اندازی برنامه های دستیاری جدید مورد تقاضای دانشگاه های علوم پزشکی کشور

۴. تدوین برنامه زمان بندی انجام اعتباربخشی ادواری برنامه های دستیاری

۵. نظارت بر اجرای بازدید بیرونی

۶. دریافت و بررسی گزارش خودارزیابی و مستندات ارائه شده توسط موسسه آموزشی تحت اعتباربخشی و در صورت نیاز درخواست گزارش ها و یا مستندات تکمیلی
 ۷. دریافت و بررسی پیش نویس گزارش ارزشیابی بیرونی که توسط هیات بازدید تهیه شده است و ارائه بازخورد جهت تکمیل در صورت نیاز
 ۸. تهیه و ارائه گزارش نهایی و پیشنهادهای هیات بازدید در خصوص تایید اولیه صلاحیت آموزشی، توقف پذیرش دستیار و لغو صلاحیت آموزشی به کمیته برنامه دستیاری رشته مربوط
 ۹. دریافت نظر کمیسیون اعتباربخشی در خصوص تایید اولیه صلاحیت آموزشی، توقف پذیرش دستیار و لغو صلاحیت آموزشی و اعلام به دبیرخانه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور جهت صدور رای نهایی
 ۱۰. انجام مکاتبات لازم بین دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی با دانشگاه های متقاضی اعتباربخشی و همچنین انجام هماهنگی امور اجرایی با کلیه مراجع ذیربط
 ۱۱. بایگانی سوابق مربوط به اعتباربخشی دوره ها
 ۱۲. پیشنهاد پروژه های تحقیقاتی مورد نیاز در راستای دانش مورد نیاز به کمیسیون اعتباربخشی
 ۱۳. هماهنگی جلسات مرتبط
- تبصره: ضروری است دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی هرگونه تغییر در نتیجه نهایی ارزشیابی حاصل از بازدیدهای ادواری رشته های تخصصی، فوق تخصصی، و دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) را ضمن اطلاع رسانی به دانشگاه های علوم پزشکی مربوطه، به دبیرخانه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور گزارش دهد.

۶- هیات بازدید

۶-۱- شرح وظایف:

۱. بررسی گزارش خودارزیابی دانشگاه
۲. انجام ارزیابی بیرونی
۳. تهیه گزارش بازدید بیرونی برنامه دستیاری مورد بازدید جهت ارایه به کمیته ارزشیابی برنامه های دستیاری

۶-۲- ترکیب اعضا:

۱. در هر بازدید برنامه آموزشی تخصصی/فوق تخصصی جهت راه اندازی یا بازدید دوره ای، حداقل سه نفر توسط معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی از بین اعضا هیات ممتحنه/اعضای هیات علمی دانشگاه ها با رتبه علمی حداقل دانشیاری (در صورت لزوم اعضای هیات علمی بازنشسته)/یا اعضای تدوین کننده برنامه آموزشی رشته مربوطه به عنوان هیات بازدید پیشنهاد شده و احکام ایشان توسط دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی صادر می شود.
 ۲. لازم است یک نفر از کارشناسان معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی در هر بازدید همراه هیات بازدید حضور داشته باشد.
- تبصره: جهت ارزشیابی دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)، سه نفر از اعضای تدوین کننده برنامه آموزشی/اعضای هیات علمی که دارای فلوشیپ مربوطه هستند و یا اعضای هیات علمی که در حال آموزش رشته فلوشیپی مربوطه هستند به عنوان هیات بازدید انتخاب خواهند شد.

فرایند تدوین و بازنگری استانداردهای برنامه دستیاری

۱. کمیته هر رشته تخصصی مسؤول تهیه و بازنگری ادواری استانداردهای برنامه دستیاری رشته تخصصی خود می‌باشد.
۲. کمیته موظف است حداکثر هر ۵ سال یک بار نسبت به بازنگری موارد فوق اقدام نماید.
۳. کمیته موظف است مفاد استانداردهای عمومی برنامه‌های دستیاری و سند توانمندی های دانش آموختگان را که توسط کمیسیون تهیه شده است در هنگام تدوین استانداردهای برنامه دستیاری رشته خود رعایت نماید.
۴. روند تدوین و بازنگری استانداردهای برنامه دستیاری:
 - الف- کمیته متن اولیه استانداردهای برنامه دستیاری رشته خود را تهیه می‌نماید.
تبصره ۱: کمیته ارزشیابی، استانداردهای برنامه دستیاری را در چارچوب «رئوس استانداردهای برنامه دستیاری» (پیوست ۱) و با استفاده از «واژه‌نامه» (پیوست ۲) تدوین می‌نماید.
تبصره ۲: لازم است کمیته در هنگام ارایه متن پیشنهادی استانداردهای برنامه دستیاری به کمیسیون، زمان پیشنهادی خود را برای لازم‌الاجرا شدن آنها به کمیسیون ارایه نماید.
 - ب- کمیته با همکاری معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی از طریق ارسال فرم‌های نظرخواهی نسبت به انجام نظرخواهی گسترده از هیأت‌ممتحنه دانشنامه تخصصی، انجمن علمی- تخصصی، گروه‌های آموزشی دارای برنامه دستیاری و دستیاران همان رشته، کمیته‌های ارزشیابی سایر رشته‌ها و بنا به صلاحدید کمیسیون، نهادهای علمی سایر رشته‌های علوم پزشکی اقدام می‌نماید.
 - پ- کمیته پس از مطالعه پیشنهادها و انجام اصلاحات لازم، استانداردهای برنامه دستیاری را به کمیسیون ارایه می‌کند.
تبصره ۱: کمیته موظف است دلایل رد پیشنهادها عمده که مورد قبول کمیته قرار نگرفته است را به همراه فهرست سایر پیشنهادها، به‌طور مکتوب به کمیسیون و نهادهای ارایه‌کننده پیشنهاد ارایه نماید.
 - تبصره ۲: در نخستین دوره، در صورت تشکیل نشدن کمیته برخی رشته‌ها، نظرخواهی از هیأت‌ممتحنه دانشنامه تخصصی آن رشته‌ها صورت می‌گیرد.
 - ت- کمیسیون متون پیشنهادی را از جنبه‌های زیر مورد بررسی قرار می‌دهد:
 - ۱- از نظر محتوا، شامل هماهنگی بین استانداردهای برنامه دستیاری؛ هماهنگی متون مذکور با استانداردهای دانشگاه های تربیت‌کننده دستیار و استانداردهای عمومی برنامه‌های دستیاری، و منطقی و مستدل بودن استانداردهای پیشنهاد شده
 - ۲- از نظر تأثیر، شامل تأثیر بر دانشگاه‌های علوم پزشکی از جمله تأثیرات اقتصادی، و تأثیر بر آموزش دانشجویان و دستیاران رشته‌های تخصصی دیگر
 - ۳- عدم مغایرت با سایر قوانین و مصوباتتبصره: لازم است رییس و/یا نایب رییس کمیته مربوطه به منظور ارایه توضیحات لازم و دفاع از نظرات کمیته در جلسات کمیسیون که به منظور بررسی استانداردهای پیشنهادی تشکیل می‌گردد، حضور داشته باشند. افراد مذکور دارای حق رأی نمی‌باشند.
 - ث- کمیسیون پس از مطالعه متن پیشنهادی استانداردهای برنامه دستیاری، نتایج حاصل از نظرخواهی‌ها و استماع توضیحات کمیته و سایر نهادهایی که برای بیان دیدگاه‌های خود دعوت شده‌اند، نظرات خود را به اطلاع شورا و کمیته مربوطه می‌رساند.
 - ج- لازم است کمیته قبل از بررسی استانداردهای برنامه دستیاری در شورا، ضمن برگزاری جلسه‌ای نظرات کمیسیون را بررسی نماید.

چ- شورا با حضور رئیس و/یا نایب رئیس کمیته و کمیسیون، نسبت به تصویب استانداردهای برنامه دستیاری و تعیین زمان لازم الاجرا شدن آن اقدام می نماید.

تبصره: در صورت پیشنهاد هر یک از اعضای شورا و تصویب شورا، مواردی از اختلاف بین کمیسیون و کمیته ارزشیابی که دارای ماهیت تخصصی می باشد به کمیسیون ارجاع داده می شود تا با رایزنی با کمیته و اعمال اصلاحات لازم در صورت نیاز، در مورد آنها تصمیم گیری نماید. مصوبات کمیسیون در این موارد نیاز به طرح مجدد در شورا ندارد و مصوبه شورا محسوب می شود.

۵. استانداردهای برنامه دستیاری پس از تصویب، جهت اجرا در اختیار دانشگاه های علوم پزشکی قرار می گیرد، و کلیه برنامه های دستیاری، بعد از زمان لازم الاجرا شدن تعیین شده بر اساس این متون ارزشیابی می شوند.

فرآیند اعتباربخشی برنامه های دستیاری

الف- راه اندازی برنامه دستیاری جدید

۱- ارسال تقاضای راه اندازی برنامه دستیاری جدید از سوی دانشگاه به دبیرخانه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور
۲- ارسال تقاضای راه اندازی برنامه دستیاری جدید از سوی دبیرخانه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی (پس از انجام برآوردهای لازم)

۳- ارسال گزارش خودارزیابی برنامه دستیاری بر اساس استانداردهای مصوب توسط دانشگاه به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

۴- انتخاب و صدور احکام اعضای هیات ارزشیابی توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

۵- انجام ارزشیابی بیرونی توسط اعضا هیات بازدید و ارائه گزارش آن به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

۶- ارسال گزارش پیش رای ارزشیابی به دانشگاه مربوطه (جهت دریافت اعتراض احتمالی ظرف مدت ۳۱)

۷- بررسی گزارش ارزشیابی و اعتراض احتمالی دانشگاه در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی و ارائه آن به کمیسیون اعتباربخشی

۸- طرح گزارش ارزشیابی در کمیسیون اعتباربخشی و اعلام نظر نهایی کمیسیون به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

۹- ارسال گزارش از دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی به دبیرخانه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور

۱۰- طرح در جلسه کمیسیون معین شورای گسترش

۱۱- طرح در جلسه شورای گسترش

۱۲- اعلام رای توسط شورای گسترش به دانشگاه/موسسه و دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

ب- ارزشیابی و اعتباربخشی ادواری برنامه های دستیاری

۱. اطلاع به دانشگاه جهت شروع فرآیند ارزشیابی

۲. تکمیل و ارسال فرم خودارزیابی همراه با مستندات درخواستی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

۳. تعیین اعضای هیات ارزشیابی توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

۴. انجام ارزیابی بیرونی توسط اعضای هیات بازدید و ارائه گزارش ارزشیابی انجام شده به معاونت ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

۵. ارسال گزارش پیش رای ارزشیابی های منجر به لغو صلاحیت آموزشی و توقف پذیرش دستیار به دانشگاه مربوطه (جهت دریافت اعتراض احتمالی ظرف مدت ۲۱ روز)

۶. طرح گزارش پیش رای ارزشیابی های منجر به لغو صلاحیت آموزشی و توقف پذیرش دستیار و اعتراض احتمالی در کمیسیون اعتباربخشی پس از گذشت ۲۱ روز فرصت اعتراض

۷. ارسال نظر کمیسیون به شورای گسترش و ابلاغ رای نهایی شورای گسترش به دانشگاه
ضروری است دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی هرگونه تغییر در نتیجه نهایی ارزشیابی حاصل از بازدیدهای ادواری رشته های تخصصی، فوق تخصصی، و دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) را ضمن اطلاع رسانی به دانشگاه های علوم پزشکی مربوطه، به دبیرخانه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور گزارش دهد.

انواع صلاحیت آموزشی

آراء ادواری:

- ۱- **تأیید کامل صلاحیت:** تأمین استانداردهای الزامی و ترجیحی، طول مدت اعتبار ۳ سال است.
- ۲- **تأیید صلاحیت:** تأمین نسبی استانداردهای الزامی و ترجیحی، طول مدت اعتبار یک تا ۲ سال است.
تبصره ۱: در صورت تکرار وضعیت تأیید صلاحیت در ۳ دوره بازدید متوالی، توقف پذیرش دستیار برای مدت یک سال و پس از آن تصمیم گیری در ارزیابی بعدی
تبصره ۲: در صورت ادامه روند توقف پذیرش دستیار به مدت ۳ سال متوالی یا در صورت عدم اعلام آمادگی از سوی دانشگاه جهت انجام ارزشیابی مجدد طی این مدت، ارسال گزارش به شورای گسترش جهت لغو تأیید صلاحیت آموزشی
- ۳- **تأیید مشروط با اخطار:** عدم تأمین اکثر استانداردهای الزامی و ترجیحی، طول مدت اعتبار ۶ الی ۹ ماه است.
تبصره ۱: در صورت تداوم وضعیت تأیید مشروط با اخطار آموزشی برای ۳ دوره بازدید متوالی یا در صورت عدم اعلام آمادگی از سوی دانشگاه جهت انجام ارزشیابی مجدد طی این مدت، ارسال گزارش به شورای گسترش جهت لغو مجوز
تبصره ۲: در دوره اول و دوم تأیید مشروط با اخطار آموزشی، ظرفیت پذیرش دستیار کاهش می یابد. (میزان کاهش ظرفیت حسب پیشنهاد هیات ارزشیابی تخصصی رشته مربوطه و تأیید دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی)
- ۴- **لغو صلاحیت آموزشی:**

الف) عدم تأمین اکثر استانداردهای الزامی، ارسال گزارش به شورای گسترش جهت لغو مجوز
ب) در صورت توقف پذیرش دستیار در ۳ سال متوالی، ارسال گزارش به شورای گسترش جهت لغو صلاحیت آموزشی
ج) در صورت تداوم وضعیت تأیید مشروط با اخطار در ۳ دوره بازدید متوالی یا در صورت عدم اعلام آمادگی از سوی دانشگاه جهت انجام ارزشیابی مجدد طی این مدت، ارسال گزارش به شورای گسترش جهت لغو تأیید صلاحیت آموزشی

آراء راه اندازی:

- ۱- **عدم تأیید صلاحیت:** عدم تأمین اکثر استانداردهای الزامی و ترجیحی
 - ۲- **تأیید صلاحیت موقت:** حداقل تأمین استانداردهای الزامی و ترجیحی
- راه اندازی برنامه دستیاری برای اولین بار و برای یک دوره (به منظور استمرار برنامه دستیاری در ارزیابی های بعدی تصمیم گیری خواهد شد)

بازدید بعدی: یک سال پس از پذیرش اولین دوره دستیار

تبصره ۱: در صورت لغو صلاحیت آموزشی برنامه دستیاری، برای ارزشیابی مجدد آن لازم است دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی مراحل مندرج در این آیین نامه مجدداً طی نماید. بررسی و طرح موضوع تایید صلاحیت برنامه دستیاری در شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی و براساس مطالعات برآورد نیروی انسانی انجام خواهد شد.

تبصره ۲: حداقل فاصله زمانی بین صدور رای لغو صلاحیت آموزشی و درخواست ارزیابی مجدد برنامه دستیاری، یک سال می باشد
تبصره ۳: برای راه اندازی برنامه های دستیاری جدید فوق تخصصی/دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) لازم است رشته/رشته های پایه مربوطه، دارای مجوز تایید کامل صلاحیت باشند.

تبصره ۴: دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی مختار است بر اساس صلاحدید و با توجه به شرایط جدید پیش آمده نسبت به انجام بازدید و ارزشیابی در هر بازه زمانی اقدام و رأی جدید صادر نماید.

فرآیند تجدید نظر خواهی:

۱- در خصوص درخواست راه اندازی

چنانچه دانشگاه متقاضی راه اندازی برنامه دستیاری به پیش رأی صادره دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اعتراض داشته باشد، می تواند اعتراض خود را ظرف مدت ۳۱ روز از تاریخ ابلاغ رأی همراه با دلایل و مستندات به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی ارسال نماید. رأی نهایی پس از بررسی توسط کمیسیون اعتباربخشی به دانشگاه و شورای گسترش اعلام می گردد.

۲- در خصوص آرای صادره مبنی بر توقف پذیرش دستیار، لغو مجوز دستیاری

۱. آرای توقف پذیرش دستیار و لغو تأیید صلاحیت قبل از طرح در شورای گسترش به صورت پیش رأی به دانشگاه اعلام می شود. در صورت تجدید نظرخواهی دانشگاه به پیش رأی صادره، ظرف مدت حداکثر ۲۱ روز کاری پس از تاریخ اعلام پیش رأی، درخواست خود را همراه با مستندات به دبیرخانه ارسال می نماید.

۲. دبیرخانه درخواست تجدید نظر را به همراه مستندات در اختیار کمیسیون اعتباربخشی دبیرخانه قرار می دهد تا در اولین جلسه کمیسیون اعتباربخشی مورد ارزیابی قرار گیرد.

۳. کمیسیون اعتباربخشی می تواند درخواست شواهد و مستندات بیشتری از دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی مورد نظر نماید. در صورت نیاز بازدید مجدد از دانشگاه/دانشکده انجام خواهد شد.

۴. نتیجه پس از بررسی نهایی، به شورای گسترش اعلام خواهد شد تا در اولین نشست شورا مطرح و تصمیم گیری به عمل آید.

پیوست ۱: رئوس استانداردهای برنامه دستیاری

استانداردهای برنامه‌های دستیاری رشته تخصصی.....

بخش اول. مقدمه

الف- عنوان رشته تخصصی

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را پیشنهاد می‌کند).

ب- تعریف تخصص

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را پیشنهاد می‌کند).

پ- طول دوره آموزش

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را پیشنهاد می‌کند).

بخش دوم. برنامه آموزشی

الف. طرح کلی برنامه آموزشی

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را پیشنهاد می‌کند).

ب. توانمندی‌های دانش‌آموختگان

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان را اصلاح و متن اصلاح شده را پیشنهاد می‌کند).

پ. فرصت‌های یادگیری

۱. آموزش بالینی:

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را پیشنهاد می‌کند).

۲. آشناسازی اولیه:

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را پیشنهاد می‌کند).

۳. جلسات آموزشی:

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را پیشنهاد می‌کند).

ج- تحقیقات و فعالیت‌های علمی

بخش سوم. مقررات مربوط به دستیاران

الف- پذیرش دستیار

۱- انتخاب دستیاران

۲- ظرفیت پذیرش دستیار

ب- نظارت

پ- ساعات و شرایط کار

ت- واگذاری تدریجی مسؤولیت به دستیاران

ث- مقررات مربوط به حضور دستیاران دیگر (میهمان، رشته‌های دیگر، تکمیلی تخصصی و فوق تخصصی)

ج- آموزش به دانشجویان پزشکی و سایر دستیاران

چ- ارتقا، گواهینامه و دانشنامه

بخش چهارم. تشکیلات سازمانی

الف- دانشکده پزشکی

ب- مراکز آموزشی

بخش پنجم. کارکنان برنامه

الف- مسئول برنامه دستکاری

ب- اعضای هیأت علمی

۱- تعداد مورد نیاز:

۲- شرایط:

۳- وظایف:

پ- سایر کارکنان

بخش ششم. امکانات و منابع

الف- فضا و تجهیزات آموزشی

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را مشخص می‌کند.)

ب- امکانات بخش‌ها، درمانگاه‌ها، و سایر تسهیلات بالینی

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را مشخص می‌کند.)

پ- تعداد و تنوع بیماران

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را مشخص می‌کند.)

ت- سایر بخش‌های لازم

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را مشخص می‌کند.)

ث- امکانات جنبی

۱- کتابخانه

۲- مدارک پزشکی

ج- سایر برنامه‌های دستکاری لازم

(کمیته ارزشیابی هر رشته بر اساس شرایط و ویژگی‌های رشته خود این قسمت را مشخص می‌کند.)

بخش هفتم. ارزیابی درونی

الف- ارزیابی دستیاران

ب- ارزشیابی اعضای هیأت علمی در برنامه دستکاری

پ- ارزشیابی برنامه

فصلنامه علمی پژوهشی

پیوست ۲: واژه‌نامه

برنامه دستیاری: برنامه دستیاری عبارت است از واحد آموزش تخصصی (unit of specialty education) که برای کل طول دوره دستیاری و به طور مستقل به تربیت دستیار در یک رشته تخصصی می‌پردازد. یک دانشگاه علوم پزشکی می‌تواند دارای چند برنامه دستیاری باشد. برنامه دستیاری شامل مراکز آموزشی، نیروی انسانی و کلیه امکانات مورد نیاز برای اجرای یک برنامه آموزشی مدون به منظور تربیت دستیار در رشته تخصصی مورد نظر می‌باشد.

برنامه آموزشی: برنامه آموزشی طرحی است مدون که تمامی فعالیت‌های آموزشی در قالب آن انجام می‌شود.

استانداردهای برنامه دستیاری: ضوابط برنامه دستیاری هر رشته تخصصی، بیان‌کننده ضوابطی است که تمام برنامه‌های دستیاری آن رشته تخصصی باید رعایت کنند. این ضوابط توسط کمیته ارزشیابی برنامه‌های دستیاری هر رشته تهیه و به تصویب شورای آموزش پزشکی و تخصصی می‌رسد.

استانداردهای دانشگاه‌های تربیت‌کننده دستیار: استانداردهای دانشگاه‌های تربیت‌کننده دستیار در برگزیده استانداردهایی است که لازم است دانشگاه‌های علوم پزشکی برای تأمین محیط آموزش تخصصی مناسب و نظارت بر حسن عملکرد برنامه‌های دستیاری رعایت نمایند. این ضوابط توسط کمیسیون اعتباربخشی تهیه و به تصویب شورای آموزش پزشکی و تخصصی می‌رسد.

استانداردهای عمومی برنامه‌های دستیاری: استانداردهای عمومی برنامه‌های دستیاری مجموعه ضوابطی است که لازم است برنامه‌های دستیاری کلیه رشته‌های تخصصی آن را رعایت نمایند. کمیته‌های ارزشیابی ملزم به رعایت مفاد ضوابط عمومی برنامه‌های دستیاری در هنگام تدوین ضوابط برنامه دستیاری رشته خود هستند.

لازم است، ضروری است، باید: این افعال دلالت بر ضرورت مطلق دارند و ضابطه‌ای که با این افعال بیان شده است برای اخذ تأیید صلاحیت یا تداوم تأیید صلاحیت دستیاری لازم و ضروری است. در صورتی که برنامه‌ای فاقد ضوابطی با این افعال باشد، کمیته ارزشیابی می‌تواند مدت زمان مشخصی را برای رفع این نقایص تعیین نماید.

مقتضی است: این فعل در مورد ضوابطی به کار می‌رود که فقدان آنها تنها در صورتی پذیرفته می‌شود که برنامه دستیاری بتواند توجیه کند که عدم تحقق ضابطه مورد نظر لطمه اساسی به آموزش دستیاران نزده یا از طریق دیگری جبران شده است.

مناسب است: این فعل در مورد ضوابطی به کار می‌رود که هر چند ضرورت قطعی ندارند، اما بسیار مهم هستند و به برنامه‌ای که فاقد این موارد باشند تذکر داده می‌شود. کمیته ارزشیابی نمی‌تواند با استناد به فقدان ضوابطی که با این فعل بیان شده‌اند، پیشنهاد تغییر تأیید صلاحیت برنامه‌های دستیاری مورد بررسی را ارایه نماید.

فعالیت‌های علمی: فعالیت‌های آموزشی شامل شرکت فعال در بحث‌ها، راندها، کنفرانس‌های بالینی، ژورنال کلاب‌ها و کنفرانس‌های پژوهشی، شرکت فعال در انجمن‌های علمی - تخصصی و نیز شرکت در پروژه‌های تحقیقاتی و ارایه مشاوره به دستیاران شرکت‌کننده در این پروژه‌ها

فرم اطلاعات برنامه: پرسشنامه‌ای است که مسؤولان برنامه دستیاری، پیش از هر دوره ارزشیابی توسط کمیته ارزشیابی تکمیل و برای کمیته ارسال می‌نمایند. فرم مذکور به منظور گردآوری اطلاعات برنامه دستیاری در زمینه چگونگی رعایت استانداردهای برنامه دستیاری توسط کمیته ارزشیابی هر رشته تهیه و در اختیار دانشگاه‌های علوم پزشکی قرار می‌گیرد.